

Για ένα κίνημα ενάντια στην υποβάθμιση και ιδιωτικοποίηση των Πανεπιστημίων

του Γιάννη Μηλιού

Στην Ελλάδα, όπως και σε όλες σχεδόν τις ευρωπαϊκές χώρες έχει επικρατήσει κατά τις τελευταίες δεκαετίες το βορειοαμερικανικό μοντέλο για την τριτοβάθμια πανεπιστημιακή εκπαίδευση: το μοντέλο αυτό επιτρέπει μια ευρεία πρόσβαση της νεολαίας στις Σχολές, σε αντιστοιχία, ως ένα ορισμένο βαθμό, με τη ζήτηση των νοικοκυριών για πανεπιστημιακούς τίτλους σπουδών, ανεξάρτητα από τις αντίστοιχες θέσεις που αναδημιουργεί ο κοινωνικός καταμερισμός εργασίας (οι «ανάγκες της οικονομίας» για πτυχιούχους). Σύμφωνα με το μοντέλο αυτό, τη «λύση» στον γρίφο πτυχιούχοι – θέσεις εργασίας καλείται να δώσει αποκλειστικά η αγορά. Οι πτυχιούχοι πρέπει να είναι ευέλικτοι να ενταχθούν σε οποιαδήποτε θέση εργασίας, πέραν αυτών που αντιστοιχούν στους τίτλους σπουδών τους. Στην «ιδανικά αγοραία» εκδοχή του μοντέλου, θα προκύψει από την αγορά και μια αντίστοιχη ιεράρχηση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, με διαφοροποιημένο κύρος των πτυχίων, ενώ η «περίσσεια» επιστημόνων θα λειτουργεί ως βασική προϋπόθεση για την καθήλωση των αποδοχών τους.

Πυλώνας του μοντέλου αυτού είναι η εισαγωγή του ιδιωτικού κεφαλαίου στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, τα πανεπιστήμια-επιχειρήσεις. Για να λειάνουν το έδαφος ώστε να παρακαμφθεί ο σκόπελος του άρθρου 16 του Συντάγματος, οι διαδοχικές ελληνικές κυβερνήσεις από το 2008 μέχρι σήμερα υποβαθμίζουν συστηματικά το δημόσιο Πανεπιστήμιο. Όπως γίνεται φανερό από μια πρόσφατη έρευνα που συνυπογράφω (https://www.efsyn.gr/ellada/ekpaideysi/417869_etsi-estrosan-hali-gia-ta-idiotika-panepistimia), το ακαδημαϊκό έτος 2019/2020 το συνολικό εκπαιδευτικό προσωπικό στα δημόσια Πανεπιστήμια της χώρας ήταν μειωμένο κατά 32,7% σε σχέση με το 2008/09, ενώ το 2021 η συνολική δημόσια χρηματοδότηση για την τριτοβάθμια εκπαίδευση ήταν μειωμένη κατά 17,7% σε σχέση με το 2008. Επιπλέον, για να αυξηθεί η δυνητική πελατεία των Κολεγίων και των υπό ίδρυση ιδιωτικών «Πανεπιστημίων» η κυβέρνηση της ΝΔ εισήγαγε την «ελάχιστη βάση εισαγωγής» που περιορίζει τον αριθμό των εισακτέων στα ΑΕΙ κατά δεκάδες χιλιάδες υποψηφίους ετησίως.

Πρόκειται για μια πορεία που υπονομεύει το επιστημονικό επίπεδο των σπουδών, υποτάσσει τη γνώση στις προτεραιότητες του κέρδους των επιχειρήσεων, δυσχεραίνει την πρόσβαση στην πανεπιστημιακή γνώση των φτωχότερων κοινωνικών στρωμάτων. Καθώς αποτελεί στρατηγική όλων των κομμάτων που κυβέρνησαν κατά την τελευταία εικοσιπενταετία, η μόνη δυνατότητα ανατροπής της μπορεί να προέλθει μόνο από το εκπαιδευτικό και το ευρύτερο εργατικό-λαϊκό κίνημα. Διότι η ποιοτική δημόσια εκπαίδευση με κριτήριο την επιστήμη και την ολοκληρωμένη γνώση δεν μπορεί παρά να συνδυάζεται με την κατοχύρωση των λαϊκών εισοδημάτων και εργασιακών δικαιωμάτων, σύμφωνα με τις σύγχρονες κοινωνικές ανάγκες και τα συμφέροντα της κοινωνικής πλειοψηφίας.